

Sygn. akt II PK 136/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn (sprawozdawca)

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa B. K.
przeciwko Urzędowi Miasta w W.
o odprawę emerytalną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 1 kwietnia 2015 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 29 stycznia 2014 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Okręgowemu w W., pozostawiając temu
Sądowi orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwem z 25 lutego 2010 r. powódka B. K. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od burmistrza W. 39.693 zł z ustawowymi odsetkami od 25 maja 2007 r. do dnia zapłaty tytułem odprawy emerytalnej oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że w związku z rozwiązaniem 23 marca 2007 r. przez

pozwanego stosunku pracy, złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wnioski o przyznanie świadczenia emerytalnego. Organ rentowy przyznał jej to świadczenie od 5 maja 2007 r. Powódka wskazała ponadto, że w okresie od 23 marca do 4 maja 2007 r. przebywała na zwolnieniu lekarskim.

Pozwany Urząd Miasta w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany nie kwestionował stanu faktycznego przedstawionego przez powódkę. Wskazywał jednak, że ponieważ stosunek pracy z powódką ustał w trybie rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika, to nie można mówić o istnieniu związku pomiędzy ustaniem stosunku pracy, a przejściem na emeryturę, a tym samym nie została spełniona przesłanka z art. 92¹ k.p. warunkująca uzyskanie przez powódkę prawa do odprawy emerytalnej.

Wyrokiem z 18 lipca 2013 r. Sąd Rejonowy w W. zasądził od pozwanego na rzecz powódki 39.693 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 25 maja 2007 r. do dnia zapłaty oraz 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Sąd nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności do wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia powódki tj. do 6.615,50 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że powódka była zatrudniona w Urzędzie Miasta w W. na stanowisku naczelnika Wydziału Urbanistyki i Gospodarki Nieruchomościami. Dnia 23 marca 2007 r. pozwany rozwiązał z powódką umowę o pracę bez wypowiedzenia z powodu ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych. W okresie od 23 marca do 4 maja 2007 r. powódka przebywała na zwolnieniu lekarskim, zaś 17 kwietnia tego roku złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wnioski o przyznanie emerytury. Decyzją z 15 maja 2007 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał jej emeryturę od 5 maja 2007 r. po zakończeniu okresu pobierania zasiłku chorobowego. Pismami z 25 maja 2007 r. i 25 lipca 2007 r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty odprawy emerytalnej. Pozwany odmówił. Sąd Rejonowy wskazał również, że wyrokiem z 4 października 2012 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Rejonowego w W. z 6 marca 2012 r. Sądy obu instancji uznały, że rozwiązanie przez pozwanego stosunku pracy z powódką bez wypowiedzenia z jej winy było uzasadnione.

Na podstawie dokonanych ustaleń Sąd Rejonowy stwierdził, że do powódki mają zastosowanie przepisy ustawy o pracownikach samorządowych z 22 marca 1990 r. w brzmieniu obowiązującym w dacie rozwiązania umowy o pracę. Zgodnie z art. 21 tej ustawy pracownikom samorządowym przysługuje odprawa emerytalna przy przechodzeniu na emeryturę. Sprawa odprawy emerytalnej została w tej pragmatyce w pełni unormowana. Zdaniem Sądu Rejonowego art. 21 ustawy z 1990 r. stanowi przepis szczególny w rozumieniu art. 5 k.p. Do pracowników samorządowych nie ma zatem zastosowania art. 92¹ k.p. w takim zakresie, w jakim ich prawo do odprawy emerytalnej normuje art. 21 ustawy z 22 marca 1990 r. Art. 92¹ § 1 k.p. uzależnia nabycie odprawy emerytalnej od tego, czy stosunek pracy ustał w związku z przejściem na emeryturę. Natomiast art. 21 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych wskazuje, że pracownikom samorządowym przysługuje jednorazowa odprawa przy przechodzeniu na emeryturę. Dlatego, do powstania prawa do odprawy emerytalnej na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych wystarczy czasowy związek pomiędzy ustaniem stosunku pracy pracownika samorządowego, a przejściem tego pracownika na emeryturę (wyrok Sądu Najwyższego z 20 marca 2009 roku, II PK 238/08, OSNP 2002 nr 11, poz. 265). Zdaniem Sądu Rejonowego choroba pracownika nie przerywa związku czasowego istniejącego między przejściem na emeryturę a rozwiązaniem stosunku pracy. Pogląd taki jest prezentowany w judykaturze. Odprawa emerytalna uzależniona jest tylko od stażu pracy. Jest świadczeniem jednorazowym, przysługuje niezależnie od sposobu rozwiązania stosunku pracy i przyczyny rozstania się stron tego stosunku. Przede wszystkim ważny jest cel tej odprawy. Odprawa emerytalna ma na celu złagodzenie skutków utraty pracy i przejścia na emeryturę, co wyłącza możliwość powołania się na sposób i przyczynę rozwiązania stosunku pracy. Sąd Rejonowy wskazał ponadto, że bezpośrednio po ustaniu stosunku pracy powódka przebywała na zwolnieniu lekarskim, w czasie którego wystąpiła do organu rentowego o przyznanie prawa do emerytury. Zdaniem Sądu złożenie wniosku emerytalnego bezpośrednio po wynikającym z tytułu zatrudnienia okresie pobierania zasiłku chorobowego i nabycie prawa do emerytury z dniem zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego odpowiada dyspozycji art. 100 ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2004 Nr 39, poz. 353 ze zmianami) i nie może być traktowana, jako przerwa w zatrudnieniu wykluczająca nabycie prawa do odprawy pracownika zwolnionego z pracy. Tak więc z cytowanego przepisu - zdaniem Sądu Rejonowego - wynikało, że przesłanką przedmiotowego uprawnienia jest określona zmiana stosunków prawnych, wyrażona pojęciem „przechodzenia”. To ze względu na to, że ktoś, będący urzędnikiem państwowym, traci tę sytuację prawną (przestaje być urzędnikiem państwowym), a przechodzi do innej ustawy pragmatycznej zapewnia mu jednorazową odprawę. Reasumując prawo do odprawy nie zależy od sposobu rozwiązania stosunku pracy (uzasadnienie wyroku z 6 czerwca 2000 r., I PKN 700/99, OSNAP 2001 nr 15, poz. 486). W niniejszej sprawie powódka uzyskała prawo do emerytury w dniu następującym po zaprzestaniu pobierania zasiłku chorobowego, przysługującego jej z tytułu choroby powstałej bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia.

Sąd Okręgowy w W., po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez pozwanego, zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w ten sposób, że powództwo oddalił i zasądził od powódki na rzecz Urzędu Miasta w W. 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, a także 930 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania w tym 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że mimo prawidłowych ustaleń faktycznych, Sąd pierwszej instancji nie wziął pod uwagę ciągu wydarzeń w związku z zakończonym stosunkiem pracy powódki, pobieraniem przez nią zasiłku chorobowego i uzyskaniem następnie prawa do emerytury. Powołanie przez Sąd Rejonowy art. 100 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie było uzasadnione przedmiotem sporu, bowiem powódka nie kwestionowała odmowy przyznania jej świadczenia emerytalnego, a ponadto organ rentowy przyznał jej prawo do emerytury od daty zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego. Sąd Rejonowy nie wziął pod uwagę orzeczenia Sądu Najwyższego z 6 października 2004 r. (I PK 694/03, OSNP 2005 nr 11, poz. 155), w którym Sąd Najwyższy jednoznacznie stwierdził, że pracownikowi samorządowemu nie przysługuje odprawa emerytalna, jeżeli wiek emerytalny osiągnął po rozwiązaniu stosunku pracy, choćby w czasie pobierania zasiłku chorobowego. W uzasadnieniu wyroku

Sąd Najwyższy wskazał, że poglądu o uprawnieniu do odprawy emerytalnej przy przechodzeniu na emeryturę nie można podzielić w sytuacji, w której w momencie rozwiązania stosunku pracy pracownik nie spełnia warunku nabycia prawa do emerytury w postaci osiągnięcia odpowiedniego wieku. W takim stanie rzeczy pobieranie zasiłku chorobowego nie ma żadnego związku z nabyciem prawa do emerytury, które następuje wprawdzie w pewnym związku czasowym z rozwiązaniem stosunku pracy, ale jest to związek całkowicie przypadkowy. Taki przypadkowy związek czasowy między ustaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury nie może być potraktowany jako „przejście na emeryturę” w rozumieniu art. 28 ust. 1 ustawy o pracownikach urzędów państwowych. W niniejszej sprawie, co trafnie ustalił Sąd Rejonowy rozwiązanie stosunku pracy powódki nastąpiło przed ustaleniem prawa do świadczenia, co powódka sama stwierdziła w uzasadnieniu pozwu, powołując się jednocześnie na orzecznictwo Sądu Najwyższego wydane jednak w oparciu o odmienne stany faktyczne. Co więcej nabycie tych uprawnień nastąpiło nie w czasie pobierania zasiłku, lecz już po zakończeniu jego pobierania.

Niezależnie od zmiany zaskarżonego wyroku, Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutu skarżącego odnośnie do tego, że sposób rozwiązania z powódką umowy o pracę determinował brak możliwości wypłaty odprawy emerytalnej. Jak uznał bowiem Sąd Najwyższy w wyroku z 20 marca 2009 r. (II PK 238/08, LEX nr 707872) odprawa emerytalno-rentowa ma na celu złagodzenie skutków utraty pracy i przejścia na rentę. To jest jej ratio i ten cel wyłącza możliwość oceny roszczenia o odprawę z punktu widzenia niezgodności z zasadami współżycia społecznego z powołaniem się na sposób i przyczynę rozwiązania stosunku pracy, jako jedyne elementy mające świadczyć o nadużyciu prawa. Z założenia bowiem odprawa emerytalno-rentowa nie jest powiązana ze sposobem i przyczyną ustania stosunku pracy, nie spełnia funkcji wychowawczej, lecz ma charakter kompensacyjny.

Powódka zaskarżyła powyższy wyrok Sądu Okręgowego w całości, zarzucając naruszenie prawa materialnego w postaci art. 21 ust 1 ustawy z 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych, przez jego zastosowanie do niedostatecznie ustalonego stanu faktycznego, co polegało na tym, że Sąd Okręgowy w W. orzekł o zmianie orzeczenie Sądu Rejonowego i oddalił powództwo

o zapłatę jednorazowego świadczenia emerytalnego, pomimo że nie zostało ustalone czy powódka osiągnęła przewidziany ustawą wiek emerytalny.

Pełnomocnik powódki wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez jego zmianę i przyznanie powódce 39.693 zł tytułem odprawy emerytalnej z odsetkami ustawowymi od 25 maja 2007 r., oraz zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych obejmujących postępowanie przed sądem pierwszej instancji, sądem drugiej instancji oraz postępowanie kasacyjne, ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie Sądowi Okręgowemu sprawy do ponownego rozpatrzenia pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania, w tym także postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę strona pozwana wniosła o oddalenie skargi kasacyjnej jako bezzasadnej oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga jest uzasadniona. Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 22 marca 1990 r., pracownikom samorządowym, przy odpowiednim zastosowaniu art. 28 ustawy o pracownikach urzędów państwowych, przysługuje przy przechodzeniu na emeryturę jednorazowa odprawa. Według art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 12 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. Nr 31, poz. 214 ze zm.), pracownikowi przechodzącemu na emeryturę przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości stanowiącej wielokrotność miesięcznego wynagrodzenia, zależna od okresu pracy w urzędzie. W pierwszej kolejności wyjaśnienia wymaga relacja art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (Dz.U. 2001 Nr 142, poz. 1593 ze zm.) do art. 92¹ k.p. Kwestia ta została wyjaśniona w wyrokach Sądu Najwyższego z 4 października 2006 r., II PK 14/06, OSNP 2007 nr 19-20, poz. 273 i 2 października 2013 r., II PK 14/13 (niepubl.). W pierwszym z tych

orzeczeń Sąd Najwyższy wskazał, że wykładnia art. 21 ust. 1 ustawy z 1990 r. o pracownikach samorządowych dokonywana z uwzględnieniem § 11 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lutego 2003 r. w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych zatrudnionych w urzędach gmin, starostwach powiatowych i urzędach marszałkowskich (Dz.U. Nr 33, poz. 264 z późn. zm.), mówiącego o odprawie przysługującej w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub emeryturę, prowadzi do wniosku, że warunkiem uzyskania prawa do odprawy było istnienie związku pomiędzy przejściem na emeryturę lub rentę a rozwiązaniem stosunku pracy. W tym stanie rzeczy art. 38 ust. 3 nowej ustawy z dnia 21 listopada 2008 r., o pracownikach samorządowych (Dz.U. 2014, poz. 1202), który od 1 stycznia 2009 r. wszedł w miejsce art. 21 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych z 1990 r., stanowiący, że jednorazowa odprawa w wysokości wskazanej w tym przepisie przysługuje w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, nie wprowadził zmiany merytorycznej. W drugim wymienionym wyżej orzeczeniu Sąd Najwyższy stwierdził, że unormowanie wynikające z art. 38 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r., w myśl którego jednorazowa odprawa przysługuje w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, jest tożsame z regulacją art. 92¹ k.p., wobec czego przy rozwiązywaniu problemów interpretacyjnych, powstających na tle tego unormowania szczególnego, uzasadnione jest uwzględnienie wypowiedzi judykatury na temat art. 92¹ k.p. Sąd Najwyższy w obecnym składzie podziela ten pogląd, uznając, że zwroty „przy przechodzeniu na emeryturę” (art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 22 marca 1990 r.) i „w związku z przejściem na emeryturę” (art. 38 ust. 3 wskazanej ustawy z dnia 21 listopada 2008 r.), jedynie odsyłały do unormowania przesłanek nabycia odprawy emerytalnej w art. 92¹ k.p., a ich istotna i odmienna treść normatywna sprowadzała się do korzystniejszego uregulowania wysokości odprawy. Pogląd ten nie jest sprzeczny z zawartymi w uzasadnieniach niektórych orzeczeń stwierdzeniami, że do pracowników samorządowych nie ma zastosowania art. 92¹ k.p. w takim zakresie, w jakim ich prawo do odprawy emerytalnej normuje art. 21 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. (zob. wyroki z dnia: 9 stycznia 2001 r., I PKN 172/00, OSNP 2002 nr 16, poz. 380; 20 marca 2009 r., II

PK 238/08, LEX nr 707872). W orzeczeniach tych przyjmowano bowiem, że konieczna do nabycia tego prawa jest zamiana statusu pracownika lub pracownika - emeryta na status wyłącznie emeryta, do czego konieczne jest wcześniejsze rozwiązanie stosunku pracy. Podkreślano jedynie, że przejście na emeryturę na gruncie art. 21 ust. 1 nie musi pozostawać w żadnym innym, poza czasowym, związku z ustaniem zatrudnienia. Nie wyłącza to jednak uznania istnienia związku między ustaniem stosunku pracy a „przejściem” na emeryturę lub rentę w razie istnienia związku przyczynowego lub funkcjonalnego (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 czerwca 1991 r., I PZP 17/91, OSNCP 1992 nr 3, poz. 37 w odniesieniu do art. 28 ustawy o pracownikach urzędów państwowych i w wyroku z dnia 6 września 2011 r., II PK 30/11, LEX nr 988156 w odniesieniu do art. 21 ust. 1 ustawy z 1990 r. o pracownikach samorządowych). W istocie rzeczy stwierdzenie to nie odbiega więc od ogólnej reguły odnoszonej do art. 92¹, zgodnie z którą, wymagany związek pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury może mieć charakter przyczynowy, czasowy lub funkcjonalny. W rezultacie należy uznać, że warunki nabycia prawa do odprawy emerytalnej na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z 1990 r. o pracownikach samorządowych były takie, jak na podstawie art. 92¹ k.p. Nabycie tego prawa zależało więc od: spełnienia przez pracownika warunków uprawniających do renty, ustania stosunku pracy, „przejścia na rentę albo emeryturę”, tj. zmiany statusu prawnego pracownika z pracownika na osobę pobierającą określone świadczenie oraz związku między ustaniem stosunku pracy a przejściem pracownika na rentę (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2000 r., III ZP 18/99, OSNP 2000 nr 24, poz. 888). Sąd Najwyższy w obecnym składzie podziela też pogląd, że roszczenie pracownika o wypłatę odprawy powstaje w dacie przejścia na emeryturę lub rentę (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 1990 r. (I PR 284/90, LEX nr 79947). W tym bowiem dniu następuje spełnienie wszystkich ustawowych warunków uzyskania odprawy.

Związek między ustaniem stosunku pracy a przejściem na rentę inwalidzką lub emeryturę jest ujmowany szeroko w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Nabycie prawa do jednego z tych świadczeń, nie musi wobec tego stanowić przyczyny rozwiązania stosunku pracy. Związek między rozwiązaniem stosunku pracy a

nabyciem prawa do emerytury lub renty może mieć charakter przyczynowy (rozwiązanie stosunku pracy następuje dlatego, że pracownikowi przysługuje prawo do świadczenia), czasowy (rozwiązanie stosunku pracy zbiega się w czasie z nabyciem prawa do świadczenia niezależnie od przyczyny rozwiązania stosunku pracy), bądź czasowo-przyczynowy (przyczyną rozwiązania stosunku pracy jest nabycie prawa do emerytury lub renty i rozwiązanie następuje w chwili przyznania świadczenia). Między rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do świadczenia może zachodzić także związek funkcjonalny, gdy rozwiązanie stosunku pracy następuje przed spełnieniem warunków uprawniających do emerytury lub renty inwalidzkiej, ale nabycie prawa do jednego z tych świadczeń i przyznanie świadczenia po ustaniu zatrudnienia jest konsekwencją sytuacji bezpośrednio poprzedzającej rozwiązanie stosunku pracy (zob. wyrok z dnia 8 grudnia 1993 r., I PRN 111/93, OSNCP 1994 z. 12, poz. 243; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2000 r., III ZP 18/99, OSNP 2000 nr 24, poz. 888; także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 r., II PK 149/10, LEX nr 794983 i tam powołane orzecznictwo).

W odniesieniu do odprawy emerytalnej (inaczej niż w stosunku do odprawy rentowej) ukształtował się jednak dominujący pogląd, zgodnie z którym, w razie przejścia na emeryturę, warunkiem istnienia związku między rozwiązaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę jest spełnianie przez pracownika warunków nabycia emerytury w momencie rozwiązywania stosunku pracy. Jeśli bowiem w dacie rozwiązania stosunku pracy pracownik nie osiągnął wieku emerytalnego albo nie spełniał innych przesłanek nabycia świadczenia, to późniejsze spełnienie tych warunków i wystąpienie o przyznanie emerytury nie pozostaje w związku z wcześniej dokonanym rozwiązaniem stosunku pracy. Dotyczy to wypadków, gdy (były) pracownik między ustaniem stosunku pracy a nabyciem uprawnień emerytalnych był bezrobotny (wyrok SN z dnia 4 lutego 2011 r., II PK 142/10, LEX nr 794983), pobierał świadczenie przedemerytalne (wyrok SN z dnia 4 lutego 2006 r., II PK 14/06, OSNP 2007 nr 19-20, poz. 273) albo zasiłek chorobowy (wyrok SN z dnia 4 lutego 2004 r., I PK 694/03, OSNP 2005 nr 11, poz. 155; 6 października 2004 r., I PK 694/03, OSNP 2005 nr 11, poz. 155). Natomiast w odniesieniu do odprawy rentowej, utrwalony jest w orzecznictwie

pogląd, że związek między przejściem na rentę i ustaniem stosunku pracy jest w pewnych sytuacjach zachowany, nawet gdy rozwiązanie stosunku pracy następuje przed spełnieniem warunków nabycia prawa do renty. Jeśli bowiem pracownik stał się niezdolny do pracy w czasie zatrudnienia, a tylko ze względu na pobieranie zasiłku chorobowego po rozwiązaniu stosunku pracy nie dochodziło do wypłaty renty, to zasadne jest uznanie, że „przejście na rentę” następuje w wyniku rozwiązania stosunku pracy (por.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2000 r., III ZP 18/99, OSNP 2000 nr 24, poz. 888; wyroki Sądu Najwyższego w cyt. wyżej sprawach: I PKN 477/00 i I PK 694/03 i II PK 14/06; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 r., II PK 149/10, LEX nr 794983).

Jednocześnie jednak Sąd Najwyższy w obecnym składzie zgadza się z poglądem, że związek czasowy lub funkcjonalny między rozwiązaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę zostaje zachowany w pewnych wypadkach także wtedy, gdy spełnienie warunków uzyskania emerytury nastąpiło po rozwiązaniu stosunku pracy, jeśli spełnienie wszystkich przesłanek nabycia prawa do emerytury nie nastąpiło w dniu rozwiązania stosunku pracy, lecz w niedalekiej przyszłości po tej dacie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 r., II PK 224/10, LEX nr 817521). W niektórych sytuacjach związek ten nie ma bowiem wówczas charakteru przypadkowego (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2011 r., II PK 30/11, LEX nr 988156, w którym Sąd Najwyższy uznał, że pracownik samorządowy, który został bezprawnie zwolniony tuż przed nabyciem prawa do emerytury, a następnie zasądzone mu odszkodowanie zamiast przywrócenia do pracy, nie traci odprawy emerytalnej, pomimo, że uzyskał wiek emerytalny dopiero w okresie zasiłkowym). Ważne dla stwierdzenia związku przejścia na emeryturę i rentę z rozwiązaniem stosunku pracy jest bowiem, jak stwierdził Sąd Najwyższy to, że nie można tracić z pola widzenia okoliczności, że rozwiązanie stosunku pracy doprowadziło do skorzystania przez pracownika z przysługujących mu uprawnień z ubezpieczenia społecznego (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2000 r., III ZP 18/99, OSNP 2000 nr 24, poz. 888). Należy zatem uznać, że związek czasowy lub funkcjonalny między rozwiązaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę zostaje zachowany w pewnych wypadkach także wtedy, gdy spełnienie wszystkich przesłanek nabycia prawa do emerytury nie nastąpiło przed

rozwiązaniem stosunku pracy, lecz w niedalekiej przyszłości po tej dacie, a z okoliczności sprawy wynika, że rozwiązanie stosunku pracy doprowadziło do skorzystania przez pracownika z przysługujących mu uprawnień z ubezpieczenia społecznego.

W związku z tym rozważenia wymaga też sytuacja, w której pracownik osiągnął wiek emerytalny przed rozwiązaniem stosunku pracy, a wniosek o wcześniejszą emeryturę złożył w okresie korzystania z zasiłku chorobowego rozpoczętym bezpośrednio po rozwiązaniu. Zgodnie z twierdzeniami skargi kasacyjnej taka sytuacja ma miejsce w nin. sprawie, a powódka ubiegała się o emeryturę na podstawie art. 46 ust. 1 w związku z art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Warto zauważyć, że w takim wypadku pracownik nie spełnia wszystkich warunków nabycia prawa do emerytury w dacie rozwiązania stosunku pracy. Prawo do wcześniejszej emerytury, nie powstaje bowiem z mocy prawa z chwilą spełnienia przesłanek dotyczących wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, lecz konieczne jest złożenie wniosku o to świadczenie (zob. uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2009 r., I UK 352/08, LEX nr 513014 i uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2009 r., I UZP 7/09, OSNP 2010 nr 11-12, poz. 141). Jednakże w rozważanej sytuacji, zgodnie z art. 100 § 2 ustawy emerytalnej, prawo do emerytury (ściślej prawo do pobierania tego świadczenia) pracownik może nabyć dopiero po zaprzestaniu pobierania zasiłku. Dopiero z tą datą może zatem uzyskać status emeryta. W tej sytuacji złożenie wniosku o emeryturę już po ustaniu stosunku pracy, a z odpowiednim wyprzedzeniem przed zakończeniem pobierania zasiłku, nie przeczy istnieniu czasowego i funkcjonalnego powiązania rozwiązania stosunku pracy i przejścia na emeryturę. Rozumowanie to znajduje potwierdzenie w orzecznictwie. W wyroku z dnia 30 marca 1994 r., I PRN 10/94 (OSNAPiUS 1994 nr 1, poz. 12), Sąd Najwyższy uznał, że na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy o pracownikach urzędów państwowych, pracownik nabywa prawo do odprawy emerytalnej także wtedy, gdy złożył wniosek o przejście na emeryturę w czasie nieprzerwanego pobierania zasiłku chorobowego po ustaniu stosunku pracy, a prawo do emerytury nabył bezpośrednio po wyczerpaniu okresu zasiłkowego. Wyrok ten zapadł w sytuacji faktycznej, w której powódka osiągnęła wiek

emerytalny przed rozwiązaniem stosunku pracy, lecz wniosek o emeryturę złożyła w czasie pobierania zasiłku chorobowego po rozwiązaniu stosunku pracy.

Wobec powyższego trafny jest zarzut naruszenia art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 22 marca 1990 r., przez jego zastosowanie do nieustalonego stanu faktycznego. Sąd Okręgowy uznał bowiem, że powódce odprawa nie przysługuje, bowiem nie spełnia warunku nabycia prawa do emerytury w postaci osiągnięcia odpowiedniego wieku, a wieku tego nie ustalił. Sąd nie wyjaśnił także, o jaką emeryturę ubiegała się powódka we wniosku złożonym, co ustalono, 17 kwietnia 2007 r.

Na marginesie Sąd Najwyższy pragnie też zwrócić uwagę, że wykładnia art. 92¹ k.p. w odniesieniu do istnienia związku między rozwiązaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę w wypadku rozwiązania stosunku z powodu ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych nie jest, jak zdaje się sądzić Sąd Okręgowy, jednoznaczna (zob.: wyrok Sądu Najwyższego z 16 listopada 2000 r., I PKN 81/00, OSNAPiUS 2002 nr 11, poz. 265; wyrok Sądu Najwyższego z 24 maja 2001 r., I PKN 414/00, OSNP 2003 nr 6, poz. 151; postanowienie Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2011 r., III PK 48/11, LEX nr 1238104; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2013 r., II PK 60/13, LEX nr 1421809).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego - na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.